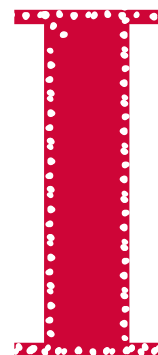

**‘Als ik over
houd**

**Roos praat,
ik haar in leven’**

**Voor zanger Ernst Daniël Smid en zijn
dochter Coosje was 2012 het zwaarste jaar
van hun leven. Zijn grote liefde en haar
moeder Roos overleed op 47-jarige leeftijd
aan de gevolgen van alvleesklierkanker.
Een intens gesprek over de onmogelijkheid
om een geliefde los te laten, maar ook
over de kracht om door te gaan.**

In het jaar dat Ernst Daniël Smid de sterren van de hemel zingt in de musical *Aspects of love*, een letterlijke lofzang op de liefde, raakte hij zelf zijn grootste liefde kwijt. Zijn vrouw, voormalig

balletdanseres Rosemarie Giesen van der Sluis, was sinds 2011 ziek en stierf dit najaar aan de gevolgen van alvleesklierkanker. ‘Wat kan liefde pijn doen. Hoe kan ik je loslaten?’ Met deze woorden nam hij eind september afscheid van haar in de stadsschouwburg van Amstelveen. Tot ieders verwondering stapte Smid de volgende dag weer in de auto, op weg naar de repetities voor de musical. Dat was zeker geen kwestie van *the show must go on*, zegt hij nu. Het liefst had Smid overall meteen een punt achter gezet, bekent hij. “Ik was totaal kapot, en dat ben ik nog. Maar ik heb Roos op haar sterfbed moeten beloven dat ik niet zou opgeven, dat ik dóór zou gaan. Voor haar doe ik alles, zelfs het onmogelijke.”

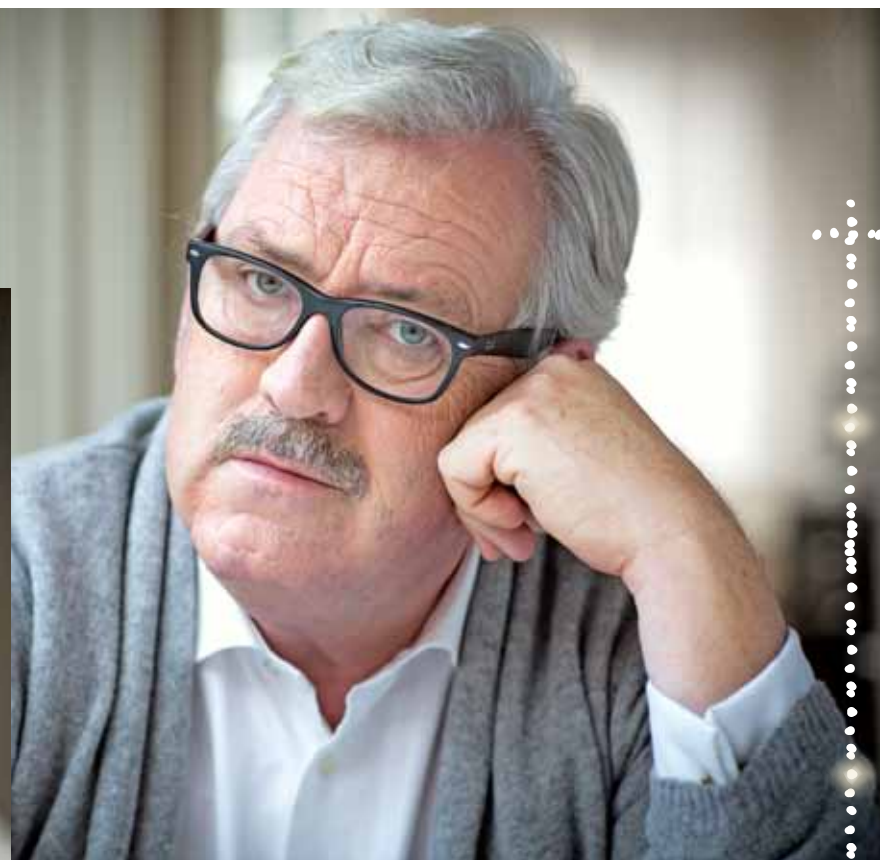
Ook Joop van den Ende drukte hem op het hart niet thuis te gaan zitten. “Hij heeft me ongelooflijk lief begeleid. Hij zei: ‘Kanaliseer je emoties, Ernst, gebruik ze voor je rol. Zet al je zintuigen in om door te gaan.’ Zo had ik hem nog nooit meegemaakt. Ik ben net zo’n gepassioneerde gek als Joop, dat wil nog weleens botsen. Ik ben ook niet de gemakkelijkste man om mee te werken. Ook niet om mee te leven trouwens. Ik moet blijven werken. Tussen vier muren word ik gek.”

Dicht bij elkaar

De grote bariton oogt broos in zijn iets te kleine stoel van het restaurant waar we hem spreken. Hij heeft zijn dochter Cosima (22, Coosje) meegenomen naar het interview. Sinds de dood van Roos zijn de twee onafscheidelijk. Ernst Daniël Smid heeft geen moment gearzeld om in te gaan op onze vraag hem te mogen interviewen, een

kleine maand na het overlijden van zijn vrouw. Maar dan wel samen met Coosje. Met haar naast zich voelt hij zich sterker. “Mijn opa heeft in Dachau gezeten. Hij zei altijd: ‘Zolang we over de mensen praten die er zijn gestorven, bestaan ze nog.’ Ik wil heel graag praten over Roos, het is mijn manier om haar in leven te houden. Ik wil ook dat er iets goeds voortkomt uit de ellende die we van dichtbij hebben meegemaakt. Mijn Roos is een heel pijnlijke dood gestorven. Iemand moet mij beloven dat andere patiënten met alvleesklierkanker humaner mogen sterven.” Coosje Smid gaat naast haar vader zitten en legt tijdens het gesprek af en toe haar hand op de zijne. Op haar armen staan kleurrijke tatoeages, aan haar oren bungelen twee zilveren

Ernst Daniël Smid (Enschede, 1953) volgde zijn zangopleiding aan het Amsterdamse conservatorium. Van de grote operarollen van onder andere *Mefisto* (Faust) en *Figaro* (*Le nozze di Figaro*) maakte hij de overstap naar de wereld van de musical. Hij speelde onder andere in *Les misérables* en *The sound of music*. Op dit moment speelt hij de rol van George in *Aspects of love*, de ‘vergeten musical’ van Andrew Lloyd Webber. Voor het grote publiek is hij vooral bekend van zijn televisieprogramma *Una voce particolare*. **Coosje Smid** (Winterswijk, 1990), studeerde aan de *Nederlandse Popacademie* als singer-songwriter. Ze debuteerde in 2010 als actrice in de film *Joy*, waarvoor ze een *Gouden Kalf* won. Onder haar alias *Cosy* maakte ze in 2010 de EP *Happy ending*. Samen met haar vader maakte ze verschillende reizen voor *Oxfam/Novib*, onder andere naar Niger.

kruizen. De zangeres en actrice treedt de laatste jaren in de voetsporen van haar vader. In 2010 won ze een *Gouden Kalf* met haar debuut in de film *Joy*. Als singer-songwriter timmert ze aan de weg onder de naam *Cosy*. Maar het afgelopen half jaar stonden haar activiteiten op een laag pitje. Ze is al een jaar nauwelijks in haar appartement in Amsterdam geweest, zegt ze. “Mama had me nodig toen ze ziek was en nu voel ik me verantwoordelijk voor mijn vader. Ik wil gewoon dicht bij hem zijn, hoe lang dat ook duurt. We hebben elkaar nu nodig.”

Twee-eenheid

Persoonlijk en professioneel waren Ernst Daniël Smid en Rosemarie Giesen van der Sluis 26 jaar lang een twee-eenheid. Ze regelde al zijn zaken en was zijn kompas in alles wat op hem af kwam. Ze was ook de spil van het gezin. “Wij waren zo verschrikkelijk verbonden met elkaar. Ze was mijn moeder, mijn zusje, mijn minnares,

mijn vrouw en mijn manager. Ze was mijn alles.”

Coosje: “Voor mij was mama mijn klankbord, mijn moeder en beste vriendin tegelijk. Als ik een première had of een belangrijk optreden, was Roos er altijd bij. Ze kon me lezen. Als kind weet je niet beter dan dat je ouders altijd zullen blijven leven. Dat ik mijn toekomst meer zelf zal moeten inrichten, vind ik nog het allermoeilijkst.”

Ernst Daniël ziet het nog scherp voor zich. Samen met Roos zit hij eind september 2011 in de spreekkamer van de oncoloog. Het is slecht nieuws, vertelt de arts; alvleesklierkanker, de meest dodelijke kanker die er bestaat. Overlevingskans: vijf procent. “Ik liet mijn schouders al hangen, maar Roos kreeg juist een ongekende vechtlust. Na een ingrijpende operatie herstelde ze wonderlijk snel. De behandelingen leken aan te slaan. Ze moest en zou bij die vijf procent horen en wilde met geen woord over de dood praten.”

‘Ik heb Roos op haar sterfbed moeten beloven dat ik niet zou opgeven, en voor haar doe ik het onmogelijke’

‘Ik zoek steeds naar het beeld dat ik koesterde: Roos zwaaiend ‘Dag schat, tot vanavond’. Het komt niet’

Coosje: “Mijn moeder had een enorme vechtlust. Je kon niet anders dan daarin meegaan.”

Ernst Daniël: “Maar later kreeg ze onbestemde buikpijnen. ‘Wilt u weten hoeveel tijd u nog heeft?’ vroeg de arts. ‘Nee!’ zei Roos resoluut. Ze wilde niks van de dood weten. Die dokter hebben we nooit meer gezien.”

Hoe kun je je voorbereiden op de dood als je er niks van wilt weten?

Ernst Daniël: “Dat konden we ook niet. Voor mij stond Roos voorop: zij was de baas en ze wilde er met geen woord over spreken. Dan ga ik niet zeggen: ‘Schat kom eens rustig zitten, ik wil het met je hebben over de dood.’ Dat kón ik niet.”

Coosje: “Natuurlijk weet je dat het moment van afscheid er aankomt. Maar ik wilde het niet zien, ik ontkende het.”

Ernst Daniël: “Praten over de dood stond voor haar gelijk aan opgeven. Ze wilde het leven niet loslaten. Niet om zichzelf, maar om Coosje en mij. Zij wist ook dat ik als een klein kind afhankelijk van haar was. Dat klinkt belachelijk voor een grote man als ik, maar zo was het. Ze was de absolute spil van wat er in onze levens gebeurde.”

Ontregeld

Het huis in Bussum voelt nu leeg, hun levens zijn nu, een maand na de begrafenis, totaal ontregeld. Ernst Daniël Smid leeft met het beeld van de laatste twee weken van haar leven op zijn netvlies. “Ze was uitgeteerd en kapot gestreden. Ze kon haar ogen nauwelijks openen van vermoeidheid. Ik heb zo veel woede in mijn lijf dat het zo heeft moeten gaan”, zegt hij. “Ik zoek steeds naar het beeld dat ik koesterde: Roos zwaaiend in haar cabrio, ‘Dag schat, tot vanavond’. Het komt niet. Hij schuift naar het puntje van zijn stoel en zegt: “Ik vlucht voortdurend het huis uit: boodschappen doen, naar de golfbaan, weg, samen met Coosje. Ik slaap nog steeds op de bank in de huiskamer. Ik durf gewoon niet in het bed te liggen waar Roos is gestorven. De dood is een trouwe hond. Hij achtervolgt me overal.”

Hoe stond Roos in het leven?

Ernst Daniël: “Heel open. Ze hing aan het leven. Ze hield van de mensen om zich heen, ze hield van kunst en van ballet. Ze was een zeer getalenteerde ballerina bij *Het Nationale Ballet*, maar door

pfeiffer en anorexia heeft ze dat los moeten laten. Later toen ze bij het operaballet ging dansen, heb ik haar leren kennen. Ik was 32 jaar, had een scheiding achter de rug en was uiterst onzeker over alles.”

Was het liefde op het eerste gezicht?

Ernst Daniël: “Om eerlijk te zijn was het eerder lust op het eerste gezicht. Ballet kan heel erotiserend zijn. Ze danste achter me bij *Opera Forum* in Enschede. Ik kon mijn ogen niet van haar afhouden, tot ergernis van haar toenmalige vriendje. ‘Die dikke kijkt steeds naar je’, had-ie eens gezegd. Haar ogen straalden, ze was een brok levenslust. Op haar verjaardag stond ik om twaalf uur ’s nachts voor haar deur met een fles champagne en een bos rode rozen. De kurk van die fles hebben we altijd bewaard, die is met haar de kist in gegaan.”

De roedel verlaten

32 jaar, smoorverliefd maar ook onzeker. Ernst Daniël wilde in de buurt van zijn kinderen uit zijn eerste huwelijk, Lieneke en Geert, blijven wonen. Daarom liet Roos Amsterdam achter zich en trok voor haar nieuwe liefde naar Winterswijk, in het oosten van het land.

Dat bleek uiteindelijk niet de beste plek voor de Amsterdamse Roos en haar excentrieke dochter Coosje. Hun rigoureuze besluit om in 2005 het dorp te verlaten, voelde voor Ernst Daniël als een noodzakelijke breuk met zijn familie van acht broers en zussen. Ernst Daniël: “Als kind verlang je naar exclusieve aandacht van je ouders, maar in een gezin van negen kinderen was dat natuurlijk ondenkbaar. Je wordt niet gezien. Ik zat tussen de groten en de kleintjes in en maakte me te afhankelijk van hun oordeel over wat ik deed. Toen mijn bekendheid als zanger en presentator groeide, begon alles me te beklemmen. Ik wilde absoluut niet de kapsonesleider van de familie zijn. Dat verwijt werd nooit uitgesproken, maar ik voelde het voortdurend. Ik moest de roedel verlaten om me vrij te kunnen voelen.”

Coosje: “Mama en ik waren er aan het eind doodongelukkig. Ik werd er als puber ge-

pest, zelfs leraren sloten me buiten. Ik vluchtte in mijn imago’s: eerst als stoer skatemeisje, later als flowergirl met dreadlocks en ten slotte als gothic in het zwart. Dat lelijke eendje van Smid moest niet denken dat ze meer is dan een ander. Ik voelde me buitengesloten en eenzaam. Op een dag ben ik er ook letterlijk in elkaar geslagen.

Mamma bloeide helemaal op in Bussum. Ze heeft er een ontzettend fijne tijd gehad. Ze kon weer lachen, ze kon weer leven. Ik ook.”

Ernst Daniël: “Het waren onze zeven vette jaren.”

Geeft spelen en zingen troost?

Ernst Daniël: “Het gekke is: muziek luisteren gaat nu heel moeilijk. Elk liedje dat ik op de radio hoor, gaat over Roos. Ik kan dat niet in mijn oren verdragen. Maar als ik zelf zing, kan ik alles loslaten. Ik kijk de zaal in en besef: die mensen hebben niet betaald om hier een gebroken man op het podium te zien. En ik voel dat ze mijn situatie begrijpen. Ik heb werkelijk duizenden e-mails, kaarten en brieven van mijn publiek gekregen. Honderden bossen bloemen! Dan voel je je gedragen.”

Coosje: “Mamma lag letterlijk in een zee van bloemen.”

Ernst Daniël: “Ik heb zo veel steun gehad van de musicalcrew van *Aspects of love*. Jonge mensen met wie ik nog nooit heb gespeeld. Ze hebben me er doorheen geslept. Dat is een verbondenheid die blijft, ook als de tournee met deze prachtige musical voorbij is. Het verhaal van *Aspects of love* draag ik met me mee. Het gaat over alle vormen van liefde die je tegen kunt komen in je leven. Het spelen van dit verhaal is een grote troost.”

Een verhaal met een grauwsliuier?

Ernst Daniël: “Ja. Elke dag besef ik meer dat Roos er niet meer

Kersttour van vader en dochter Smid

Vanaf 6 december maken Ernst Daniël en Coosje Smid een tournee langs de Nederlandse theaters met klassieke en populaire kerstliedjes. Samen met het orkest van Max Smeets en de Amerikaanse soul- gospelzanger Dennis LeGree. Ernst Daniël: “We hadden dit programma al bedacht voor de dood van Roos. Het wordt nu extra beladen.” Coosje: “Dit wordt onze eerste Kerst zonder Roos. Het is fijn om juist nu met mijn vader te toeren en te zingen. Kerst met zijn tweeën, in hopelijk volle zalen.” www.ernstdanielsmid.nl

is. Ze is niet stappen met vriendinnen, ze is niet met vakantie in Cannes. Ik zal mijn lieve vrouw absoluut nooit weer zien. Haar dood voelt als een contractbreuk. In een sombere bui denk ik weleens: Roos, je hebt me in de steek gelaten. Maar de werkelijkheid is: mijn vrouw is vermoord door kanker. Je moet het een plek geven, zeggen ze dan. Maar hoe? Diep van binnen weet ik ook: ik mag mijn kinderen en kleinkinderen niet in de steek laten, ik wil ze groot zien worden. Met heel mijn hart, mijn lijf en mijn ziel zal ik proberen door te gaan.”

Aspects of love speelt nog tot 21 april 2013 door het hele land. Kijk voor meer informatie op www.musicals.nl.